

汉藏对照成语

ཕྱི་ཤིང་ལྷན་ཅན་གྱི་ཤེས་ཀྱི་ཕྱོད་ལྔ་།

མི་རིགས་དང་ཕྱི་ཤིང་ལྷན་ཅན་།

ཀུ་པོད་ཤན་སྐྱར་གྱི་གཏམ་དཔེ།

*

མི་རིགས་དཔེ་སྐྱན་ཁང་གིས་ཚུམ་སྐྱར་བྱས་ནས་བསྐྱན་པ།

1980 ལོའི་ཟླ་ 6 པར་པར་གཞི་ 1 བ་བསྐྱགས་པ།

1980 ལོའི་ཟླ་ 6 པར་པེ་ཅིན་ལ་པར་ཐེངས་ 1 བ་བརྒྱབ་པ།

དེབ་སྐྱུས་ལེགས་རེར་སྒྲུབ་ 1 ཟུར་ 6

དེབ་དཀྱུས་མ་རེར་སྒྲུབ་ 1 ཟུར་ 4

汉藏对照成语

(藏 文)

民族出版社编译出版 新华书店发行

民族印刷厂印刷

开本：787×1092 毫米 1/64 印张：17 5/16

1980 年 6 月第 1 版

1980 年 6 月北京第 1 次印刷

漆布精装本：1—2,000 册 定价：1.60 元

纸面布脊精装本：1—18,000 册 定价：1.40 元

书号：M17049(3)20

前 言

汉藏两个民族的语言文字中都有许多结构严密、言简意赅的成语。整理出版两个文种对照的成语，对交流民族文化，加强民族团结有重要的意义。为了满足广大读者对成语词典的迫切需要，我们编辑出版了这本《汉藏对照成语》。本书共分两部分：第一部分是汉藏对照成语，以汉语拼音字母音序排列，约收汉译藏成语（包括谚语、熟语、典故、固定词组）六千二百余条。在处理汉译藏成语时，力求形式与内容的统一，尽量做到合乎藏语成语的结构规律。第二部分是藏汉对照成语，以藏文字母次序排列，约收藏语成语（包括固定词组、熟语、短语、连绵词）两千五百余条。在处理藏语成语的汉

文译文时，尽量做到语言简练，使其接近成语的形式。

本书是以我社藏文编译室历年翻译图书时积累的成语资料为基础，参考西藏、青海、四川、甘肃、北京等地兄弟单位和个人搜集整理的大量藏语成语资料，编辑成书的。借此机会向这些单位和同志们表示诚挚的谢意。

本书可供汉藏语语文工作者、基层干部、学生和一般读者参考。由于编辑者的水平所限，本书还可能存在不少错误和不足之处，希望广大读者提出宝贵意见，以便再版时进一步补充和修订，使本书逐步完善，更好地为实现四个现代化服务。

民族出版社

一九八〇年三月

འགོ་བརྗོད།

ཀྱུ་པོད་མི་རིགས་གཉིས་ཀྱི་སྐད་ཡིག་ནང་དུ་སྤེལ་སྦྱར་''
ཞིབ་ཚགས་ཤིང་ཆོག་ཉུང་དོན་ཟབ་ཀྱི་གཏམ་དཔེ་མང་པོ་ཡོད་
ཅིང་། ཡིག་རིགས་གཉིས་ཤན་སྦྱར་གྱི་གཏམ་དཔེ་ལེགས་སྒྲིག་
བྱས་ནས་པར་དུ་བསྐྱུན་ན་མི་རིགས་ཀྱི་རིག་གནས་སྤེལ་རེས་''
བྱེད་ཀྱུ་དང་མི་རིགས་པར་གྱི་མཐུན་སྤེལ་ལ་བྱགས་སྒྲོན་ཀྱག་''
ཀྱུ་འི་ཐད་ལ་ཡན་ཤོགས་ཡོང་ངེས་སྟམ་པ་མ་ཟད། ཀྱུ་ཆེན་ཁྲོག་
པ་པོ་ནམས་དང་ལྷག་པར་སྐད་ཡིག་གཉིས་ཀྱི་ཕྱག་ལས་གནང་''
མཁན་ཆོར་བྱགས་ཡན་ཤན་བྱ་གསལ་རེས་ང་ཆོས་《ཀྱུ་པོད་ཤན་
སྦྱར་གྱི་གཏམ་དཔེ》འདི་ཙམ་སྒྲིག་བྱས་ནས་པར་སྐྱུན་བྱས་པ་''
ཡིན། དེའང་འདི་ནི་ཁང་ཁག་གཉིས་སུ་བྱེ་ཡོད་པ་ལས། ཁག་
དང་པོ་ནི་ཀྱུ་པོད་ཤན་སྦྱར་གྱི་གཏམ་དཔེ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ནི་ཀྱུ་
ཡིག་སྐྱ་སྦྱར་བྱེད་སྟངས་དབྱངས་གསལ་གྱི་ཡི་གེ་ལྡན་ཕྱི་གཞིར་
བཟུང་ནས་བསྒྲིགས་ཡོད། དེ་ནི་ནང་ཀྱུ་ཡིག་པོད་ཡིག་དུ་བསྐྱར་

པའི་གཏམ་དཔེ་(ཁ་རྒྱུན་གྱི་ཆོག་ཆོག་ས་དང་། གནའ་སྤྱང་
 གཏམ་རྒྱུད། གཏན་འཇགས་ཆོག་ཆོག་ས་སྐྱེས་ཀྱང་འདུས་ཡོད)
 ཏ་ལམ་དུག་སྤྱང་ཉིས་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་བསྐྱས་ཡོད། རྒྱ་སྐད་ཀྱི་
 གཏམ་དཔེ་ཐོད་ཡིག་དུ་སྤྱར་སྐབས་དེའི་ཆོག་ཆོག་ས་བྱལ་སྤྱང་ས་
 དང་ནང་དོན་གཅིག་གྱུར་ཡོང་གང་ཐུབ་དང་ཐོད་སྐད་གཏམ་
 དཔེ་བྱལ་སྤྱང་ས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དང་མཐུན་གང་ཐུབ་བྱས་ཡོད་པ་
 དང་། ཁག་གཉིས་པ་ནི་ཐོད་རྒྱ་གན་སྤྱར་གྱི་གཏམ་དཔེ་ཡིན་
 ཞིང་། དེ་ནི་ཐོད་ཡིག་གི་ཀ་ཁའི་རིམ་པ་ལྟར་བསྒྲིགས་ཡོད།
 དེའི་ནང་དུ་ཐོད་སྐད་གཏམ་དཔེ་(ཁ་རྒྱུན་གྱི་ཆོག་ཆོག་ས་དང་།
 གཏན་འཇགས་ཆོག་ཆོག་ས་ ཆོག་ཐུང་སྐྱེས་འདུས་ཡོད) ཏ་
 ལམ་ཉིས་སྤྱང་ལྷ་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་བསྐྱས་ཡོད། ཐོད་སྐད་གཏམ་
 དཔེ་རྒྱ་ཡིག་དུ་སྤྱར་སྐབས་ཆོག་ཉུང་དོན་ཆང་དང་རྒྱ་སྐད་ཀྱི་
 གཏམ་དཔེའི་ཆོག་ཆོག་ས་བྱལ་སྤྱང་ས་དང་མཐུན་གང་ཐུབ་བྱས་
 པ་ཡིན།

དེའང་འདི་ནི་འདི་ག་དཔེ་སྤྱན་ཁང་གི་ཐོད་ཡིག་ཚུམ་སྤྱར་
 ཁང་གིས་ལ་མང་རིང་དཔེ་ཆ་དང་དུས་དེབ་སྤྱར་སྐབས་རིམ་
 བཞིན་བསགས་པའི་གཏམ་དཔེ་མང་གཞིར་བྱས་པ་དང་། ཐོད་
 སྤྱང་ས་དང་། མཆོ་སྤྱན། སེ་སྤྱན། ཀན་སྤྱན། དེ་ཅིན་བཅས་

ལ་ཡང་པའི་སྐྱུན་ཟུམ་སྤྱི་ཆ་ན་དང་མི་སྒྲིལ་གྱིས་བསྐྱུ་རུབ་དང་་་
 ལེགས་སྒྲིག་བྱས་པའི་བོད་སྐད་གཏམ་དཔེ་འབྱོར་ཆེན་ཞིག་དཔུང་
 གཞིར་བྱས་ནས་ཚུམ་སྒྲིག་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན། ང་ཚོས་དཔེ་དེབ་
 པར་དུ་སྐྱུན་པའི་གོ་སྐབས་འདི་དང་བསྐྱུན་ནས་སྤྱི་ཆ་ན་དེ་དག་
 དང་སློ་མཐུན་ནམ་པ་ཚོར་སྙིང་ཐག་པ་ནས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་བྱ་རྒྱུ་
 ཡིན།

དེབ་འདི་ནི་རྒྱ་བོད་སྐད་ཡིག་གི་ཐུག་ལས་གནང་མཁན་
 དང་། གཞི་རིམ་ལས་བྱེད་པ། སློབ་གྲྭ་བ། སློག་པ་པོ་སྤྱིར་
 བཏང་པ་བཅས་ལ་དཔུང་གཞི་གནང་ཡས་ཡང་ཕྱིར་བཏྲན་པ་་་
 ཡིན། འོན་ཀྱང་ཚུམ་སྒྲིག་བྱེད་མཁན་གཤམ་ཡོན་གྱི་རྒྱ་ཆ་དང་མཉམ་
 བའི་དབང་གིས་འདིའི་ནང་ནོར་འབྱུལ་དང་མི་འདང་ས་མང་པོ་་་
 ཡོང་ངེས་ལ་བརྟེན། བསྐྱུར་དུ་པར་སྐྱུན་བྱེད་སྐབས་ཁ་སྒྲོན་དང་
 བཟོ་བཅོས་བྱས་ཏེ་སྤར་ལས་ཆ་ཆང་ཞིང་སྤུས་ཀ་དག་དུ་བཏང་
 གྲིག དེང་རབས་ཅན་བཞི་མངོན་དུ་འགྱུར་བར་ཞབས་འདེགས་
 ཟུ་ཐུབ་ཆེད་རྒྱ་ཆེའི་སློག་པ་པོ་ནམས་ཀྱིས་རིན་ཐང་བྲལ་བའི་་་
 དགོངས་འཆར་ལྷུག་སྤྱོད་ཡོང་བ་མཐུན།

མི་རིགས་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་ནས།

1980 ལོའི་ཟླ་ 3 པར།

凡 例

一、本书汉藏成语部分词目数量较大，为了便于读者查阅，正文前附有《汉语拼音索引》和《条目笔画索引》。

二、本书汉藏成语部分，按汉语拼音字母次序排列。成语中第一音节（即第一个汉字的注音）相同者，以声调的阴平、阳平、上声、去声为序。成语中第一音节相同且声调相同者，按汉字笔画多少排列。如：

实事求是 (shí shì qiú shì)

拾金不昧 (shí jīn bù mèi)

成语中第一个汉字相同且声调也相同者，排列在一起，然后按第二字、第三字音序排列。如：

言方行圆 (yán fāng xíng yuán)

言归于好 (yán guī yú hǎo)

言归正传 (yán guī zhèng zhuàn)

第一个字相同而声调不同者，仍按音序分开排列。如：

兴妖作怪 (xīng yāo zuò guài)

星驰云涌 (xīng chí yún yǒng)

.....

形影相随 (xíng yǐng xiāng suí)

兴高采烈 (xīng gāo cǎi liè)

三、本书汉藏成语部分用汉语拼音字母分别给成语中单个汉字注音。注音参照《普通话异读词审音表》，如“深更半夜”中的“更”字，注“gēng”不注“jīng”，“识时务者为俊杰”中的“俊”字，注“jùn”不注“zùn”。成语中出现的“一”、“七”、“八”、“不”等字一律不变调，“一”均作“yī”，“七”均作“qī”，“八”均作“bā”，“不”均作“bù”。轻声一般标单字读音。

四、本书为对照性辞书，一律不加注释。一个成语有两个以上译法时，每种译法之间均用分号（；）分开。如：

同舟共济 བསམ་པ་གུ་ནང་; དཀར་ངལ་
མཉམ་སེལ་; ཕུར་བ་གུ་འདེགས

忠心耿耿 ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་; བསམ་པ་
རྣམ་དག་; སྒོ་སེམས་དཀར་བ་; གཞུང་སེམས་
རྣམ་དག

ཀླང་རྗེས་ལག་བསྐྱུངས 前功尽弃；自食其
言；自生自灭；右手栽树，左手
砍树。

གཟུགས་མེད་གྲིབ་བཟོ 无形造影。 喻无
中生有；无事生非；凭空捏造。

五、两个成语如意义相同，一般以常用的一条为主，在译文后加注也作“××××”；另一条也列为词条，不加译文，只注见“××××”条。

སྒྲིག་སྤངས་ གློ་རྒྱུ་།

དང་པོ། དེབ་འདིའི་ནང་ཀྱང་ཐོད་ཤན་སྤྱར་གྱི་གཏམ་
དཔེ་གྲངས་འཁོར་ཏེ་ཅང་མང་པོ་ཡོད་སྟབས་སྒྲིག་པ་པོ་ཚོར་...
འཚལ་བདེ་ཡང་ཆེད་དེབ་འདིའི་འགོར་《རྒྱ་ཡིག་སྒྲིག་སྤྱར་གྱི་རེ་ཁུ་
མིག་》དང་《རྒྱ་ཡིག་གི་པིར་རིས་ལྟར་གཏམ་དཔེ་འཚལ་ཐབས་...
ཀྱི་རེ་ཁུ་མིག་》བཀོད་ཡོད།

གཉིས་པ། དེབ་འདིའི་རྒྱ་ཐོད་ཤན་སྤྱར་གྱི་གཏམ་དཔེ་
ནམས་རྒྱ་ཡིག་སྒྲིག་སྤྱར་བྱེད་སྤངས་དབྱངས་གསལ་གྱི་ཡི་གེའི་སྤྱི་
ཕྱི་གཞིར་བཟུང་ནས་བསྒྲིགས་ཡོད། གཏམ་དཔེའི་སྒྲིག་ཆོགས་
དང་པོ་(རྒྱ་ཡིག་ཡིག་འབྲུ་དང་པོའི་སྒྲིག་གདངས་སུ་ཡབ་པའི་ཡི་
གེ་ལ་ཟེར་)གཅིག་པ་ཡིན་ན་སྒྲིག་གདངས་མཐོ་དམའི་རིམ་པ་...
ལྟར་བསྒྲིགས་པ་དང་། གཏམ་དཔེའི་སྒྲིག་ཆོགས་དང་པོ་གཅིག་
པ་ཡིན་པ་མ་ཟད་སྒྲིག་གདངས་ཀྱང་གཅིག་པ་ཡིན་ན་རྒྱ་ཡིག་གི་

པོར་རིས་མང་ཉུང་ལ་གཞིགས་ནས་བསྒྲིགས་ཡོད་པ་དཔེར་ན།

实事求是(shí shì qiú shì)

拾金不昧(shí jīn bù mèi) ཞེས་པ་ལྟ་

བ།

གཏམ་དཔེའི་རྒྱ་ཡིག་དང་པོ་གཅིག་པ་ཡིན་པ་མ་ཟད།

སྒྲིག་གདངས་ཀྱང་གཅིག་པ་ཡིན་ན་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྒྲིགས་ཐོག་

ཡི་གེ་གཉིས་པ་དང་གསུམ་པའི་སྒྲིག་སྒྱུར་བྱེད་སྟངས་དབྱངས་་་་

གསལ་གྱི་སྒྲིག་གཞིར་བརྒྱུད་ནས་བསྒྲིགས་ཡོད་པ་དཔེར་ན།

言方行圆(yán fāng xíng yuán)

言归于好(yán guī yú hǎo)

言归正传(yán guī zhèng zhuàn)

ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཡི་གེ་དང་པོ་གཅིག་པ་ཡིན་རུང་སྒྲིག་གདངས་མི་གཅིག་

པ་ཡིན་ན་སྒྲུར་བཞིན་སྒྲིག་སྒྱུར་བྱེད་སྟངས་དབྱངས་གསལ་གྱི་ཡི་

གཞི་སྒྲིག་གཞིར་བརྒྱུད་ནས་བསྒྲིགས་ཡོད་པ་དཔེར་ན།

兴妖作怪(xīng yāo zuò guài)

星驰云涌(xīng chí yún yǒng)

.....

形影相随(xíng yǐng xiāng suí)

兴高采烈(xīng gāo cǎi liè) ཞེས་པ་ལྟ་

བྱ།

གསུམ་པ། དེ་བ་འདི་འི་ཀྱ་པོ་ད་ཤན་སྐྱར་གྱི་གཏམ་དཔེ་འི་
 བ་དུ་ཀྱ་ཡིག་སྐྱ་སྐྱར་བྱེད་སྐྱངས་དབྱངས་གསལ་གྱི་ཡི་གེ་སྐྱད་
 བས་གཏམ་དཔེ་འི་ཀྱ་ཡིག་རེ་རེ་བཞིན་སྐྱ་གདངས་སུ་ཡབ་ཡོད་
 ཅིང་། སྐྱ་གདངས་སུ་འབེབས་སྐབས་《ཀྱ་སྐད་སྐྱ་སྐད་ཀྱི་ཁྲིག་
 སྐྱངས་མི་འདྲ་བའི་ཡི་གེ་ཞིབ་བཞེར་མཐའ་དཔྱད་བྱས་པའི་རེ་ཏུ་
 མིག་》ཅེས་པ་ཆད་གཞིར་བྱས་པ་ཡིན། དཔེར་ན་“深更半夜”
 ཞེས་པའི་བ་གི་“更” ཟེར་བའི་ཡི་གེར་“gēng” ཞེས་པ་མ་
 གཏོགས་“jīng” ཞེས་སྐྱ་གདངས་སུ་ཡབ་མེད་པ་དང་།
 “识时务者为俊杰” ཞེས་པའི་བ་གི་“俊” ཟེར་བའི་ཡི་གེར་
 “jūn” ཞེས་པ་མ་གཏོགས་“zūn” ཞེས་པ་སྐྱ་གདངས་སུ་
 ཡབ་མེད་པ་ལྟ་བུ། ཀྱ་སྐད་གཏམ་དཔེ་འི་བ་གི་“—” ཞེས་
 པ་དང་། “七” ཞེས་པ། “八” ཞེས་པ། “不” ཞེས་པ་
 བཅས་ཀྱི་སྐྱ་གདངས་སྐྱར་མི་དགོས་པ་ལྟེ། “—” ཞེས་པ་ཆད་
 མ་“yī” ཞེས་པ་དང་། “七” ཞེས་པ་ཆད་མ་“qī” ཞེས་པ།
 “八” ཞེས་པ་ཆད་མ་“bā” ཞེས་པ། “不” ཞེས་པ་ཆད་མ་“bù”

ཞེས་པ་བཅས་ཀྱི་སྒྲ་གདངས་སུ་ཡབ་ཡོད། སྦྱར་སྒྲ་བྱེད་
 རྒྱལ་སྒྲ་ཞེན་དུ་ཕྱིན་པའི་ཡི་གེ་རྣམས་སྦྱར་བཏང་དུ་ཡི་གེ་དེ་
 ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་སྤངས་ངོ་མ་སྒྲ་གདངས་སུ་ཡབ་ཡོད།

བཞི་པ། དེབ་འདི་ནི་སྐད་ཡིག་ཤན་སྦྱར་གྱི་དཔེ་དེབ་
 ཅིག་ཡིན་པས་འགྲེལ་བཤད་བརྒྱབ་ཅིང་། གཏམ་དཔེ་རེར་སྦྱར་
 སྤངས་གཉིས་ཡན་ཆད་ཡོད་ན་འགྱུར་ཡིག་མི་འདྲ་བ་ས་སའི་...
 བར་འབྱེད་ཏྲགས་(;)བརྒྱབ་ནས་བཅད་ཡོད་པ་དཔེར་ན།

同舟共济 བསམ་པ་གུ་ནང་; དཀའ་ངལ་
 མཉམ་སེལ་; ཕུར་བ་གུ་འདེགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
 忠心耿耿 ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་; བསམ་པ་
 རྣམ་དག་; སྒོ་སེམས་དཀར་བ་; གཞུང་སེམས་
 རྣམ་དག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་དང་།

རྒྱུ་རྗེས་ལག་བསྐྱབས 前功尽弃; 自食其
 言; 自生自灭; 右手栽树, 左手
 砍树ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གཟུགས་མེད་གྲིབ་བཟོ 无形造影。喻无中
 生有;无生非; 凭空捏造ཞེས་པ་ལྟ་

བྱ་བཅས་རེད།

ལྷ་པ། གཏམ་དཔེ་གཉིས་ཀྱི་གོ་དོན་གཅིག་པ་ཡིན་ན་
 སྤྱིར་བཏང་རྒྱན་དུ་ སྦྱོང་པའི་གཏམ་དཔེ་གཙ་ བོར་བྱས་ཐོག
 འགྱུར་ཡིག་གི་ཇེས་སུ“ $\times \times \times \times$ ”ལ་ཡང་ཟེར་ཞེས་པའི་
 མཆན་འགྲེལ་བཀོད་ཡོད་པ་དང་། གཏམ་དཔེ་གཞན་དེའང་
 ཡིགས་སུ་བཀོད་ནས་“ $\times \times \times \times$ ”ལ་གཟིགས་རྟོགས་ཞེས་པའི་
 མཆན་འགྲེལ་བཀོད་པ་མ་གཏོགས་འགྱུར་ཡིག་བཀོད་མེད།